

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۰ آذر ماه ۱۳۱۱ هـ (۱۱ شعبان ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

- ۱) اعلام وصول تذکرات راجع به افتاء اعتبار لفظ جنوب
- ۲) تصویب صورت مجلس
- ۳) تصویب اعتبار تفاوت قیمت جنس قشون
- ۴) شور خیر کیسیون قوانین عدلیه راجع به مدیونین بانک
- ۵) افتراء برای شرفیابی بمناسبت عید سعید مولود حضرت حجة ۴
- ۶) موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر بر دست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس پنجشنبه دهم آذر ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

رئیس - آقای طباطبائی دیبا

طباطبائی دیبا - در صورت جلسه آقای طباطبائی وکیل

را بی اجازه نوشته بودند اولاً ایشان مرخصند و ثانیاً آنچه بنده اطلاع دارم چهل روز که مرخصی دارند میخواهند از مرخصی شان هم استفاده کرده باشند با اداره مباشرت هم اطلاع داده اند این است که عرض کردم که صورت مجلس اصلاح شود.

رئیس - آقای روحی

روحی - قبل از دستور

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - چون در صورت مجلس بنده و آقای محیط را بی اجازه نوشته بودند خواستم تذکراً عرض کنم که ما استجازه کرده بودیم.

* عین مذاکرات مشروح یکصد و هجدهمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان: آشتیانی - باستانی - حبیبی - اعتبار - موقر - یارعلی - آقازاده سبزواری - حاج فلاح حسین ملک
غائبین بی اجازه - آقایان: تیمورتاش - ناصری - حاج محمد رضا یهبانی - دکتر امیراعلم - نژونی - صادق خان اکبر
مرتضی قلیخان بیات - طباطبائی وکیل - دکتر شیخ - صفری - معتمد سنک - دکتر سنک - عبدالعسین خان دیبا - بیات ماکو
هرمز - زردمی - امیر عامری - دهستانی - فراگوزلو - شریعت زاده - حسینقلی خان نواب - قوام
دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: حاج میرزا حبیب الله امین - اسدی

رئیس - عده برای تصویب صورت مجلس عجالة کافی نیست و آقای روحی هم اجازه خواسته اند لهذا تصویب صورت مجلس را میگذاریم بعد از بیانات ایشان که عده کافی میشود (نمابندگان - صحیح است)

[۱- اعلام وصول تلگرافات راجع بانگای امتیاز نطق جنوب]

رئیس - در مسئله است که ضرور بود به استحضار خاطر آقایان برسانم: بدو کمیسیون عریض و مرخصی رایزنی تهیه کرده است و برایت خودش تلگرافات زیادی ضمیمه نموده و خواسته است که باستحضار خاطر محترم آقایان و مجلس شورای ملی برسانم

بنده از خواندن تمام تلگرافات آقایان را معاف میدرم ولی مفاداً عرض میکنم که بر اثر الغای امتیاز نفت دارسی از تمام ولایات از همه جا اظهار تشکر و قدردانی بعمل آمده است (صحیح است) مطلب دومی که میخواستم باستحضار خاطر آقایان برسانم این است که در مرخصی آقای دکتر شیخ از ۲۲ آبان کتابت شده است در صورتیکه منظور از دوّم آبان بوده است در حال همان بیست روزی است که اجازه خواسته اند اگر اجازه میفرمائید تصحیح شود (صحیح است) آقای افسر فرمایشی دارید؟

افسر - البته نظر آقایان نمایندگان معطوف باین قضیه هست و هر کس هم از ولایت خودش اطلاع دارد و تلگرافات و احساسات عمومی را دیده است و میداند و در هر جا که تلگرافخانه و پستخانه داشته است تلگراف و مکتوب رسیده است ولی این تلگرافاتی که بمجلس شورای ملی رسیده است و خواندن امثال آن در مجلس سابقه هم داشته است بنده عرض میکنم همانطوریکه آقای رئیس فرمودند نمیشود تمامش را خواند چون همه از مفاد آن اطلاع دارند ولی بنده عقیده ام این است که اسم ولایاتی را که تلگراف کرده اند لافاقل باید برد یک قسمت امروز خوانده شود یک قسمت دیگر بعد.

کازرونی - از تمام ولایات آقا قراء و قضبات هم جشن گرفته اند شادمانی کرده اند باید هم قدردانی کرد
رئیس - آقای طباطبائی دیبا

طباطبائی دیبا - ظاهراً بعضی از آقایان در کمیسیون باشند و هنوز اکثریت نشده است بنده عقیده ام این است که یک تنفسی داده شود

رئیس - همینطور که فرمودید بقدر یک ربع تنفس داده میشود.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)
[۲- تصویب صورت مجلس]

رئیس - عده کافی است آقایان در صورت مجلس نظری ندارند؟ (گفتند - خیر) صورت مجلس تصویب شد.

[۳- تصویب اعتبار تفاوت قیمت جنس محتاج الیه قشون]

رئیس - لایحه دولت مربوط به قیمت جنسی که محتاج الیه قشون مرکز است قرائت میشود تقاضای فوریت شده بود.

ساحت محترم مجلس شورای ملی بطوریکه خاطر نمایندگان محترم مستحضر است در هذه السنه قیمت جنس ترقی نموده و از این جهت اعتباراتی که برای خرید جنس در بودجه وزارت جنگ منظور شده برای تهیه اجناس احتیاجی قشون کافی نیست لذا برای جبران نقصان اعتبارات مزبور ماده واحده ذیل بقید فوریت پیشنهاد و درخواست تصویب آن میشود:

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است تفاوتی را که در قیمت جنس محتاج الیه قشون مرکز تا رأس خرمن سنه ۱۳۱۲ از لحاظ ترقی قیمت جنس حاصل شده و میشود در حدود مبلغ یک میلیون و نهصد و شصت هزار ریال از محل ذخیره ریالی مملکتی در وجه وزارت جنگ بپردازد و بعدها از صرفه جوئی های سال جاری این مبلغ را بذخیره مملکتی برگرداند.

رئیس - فوریت مطرح است. مخالفی نیست (خیر) آقایانیکه با فوریت لایحه موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است آقای و نون و نون - عرضی ندارم

رئیس - مخالفی ندارد (خیر) موافقین ورقه سفید خواهند داد

(اخذ آراء بعمل آمده ۶۹ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۷۷ نفر با اکثریت ۶۹ رأی تصویب شد

[۴- شور خبر کمیسیون قوانین عدلیه راجع بمدیونین بانک]

رئیس - خبر از کمیسیون عدلیه راجع بمدیونین بانک ملی ایران خوانده میشود.

خبر کمیسیون

لایحه نمره ۲۵۹۰۹ دولت راجع بمدیونین بانک ایران با حضور آقای وزیر عدلیه در کمیسیون قوانین عدلیه مطرح و تحت شور قرار گرفته با اصلاحاتی که آقای وزیر عدلیه پیشنهاد نمودند کمیسیون با مواد ذیل موافقت نموده بانک خبر آنرا برای مطالعه و تصویب آقایان نمایندگان محترم تقدیم مینماید:

ماده اول - مدیونین بانک ایران و قائم مقام آنها که راجع بفرع وجوه بدهی قراردادی با بانک استقراضی سابق داشته اند بقضای بانک ایران باید مطابق قرارداد مزبور فرع مقرر را از تعطیل بانک استقراضی به بانک ایران بپردازند.

مدیونین بانک ایران و قائم مقام آنها که با بانک استقراضی قرارداد مخصوصی راجع بفرع نداشته اند بقضای بانک

باید فرع مبلغ بدهی را بفرخ و ترتیب معمول بانک استقراضی سابق تا تاریخ تعطیل بانک استقراضی بیاتک ایران تأدیه نمایند.

ماده دوم - هر یک از مدیونین بانک ایران و قائم مقام آنها که بدهی خود را بترتیب مذکور در ماده فوق تا اول تیرماه ۱۳۱۲ با بانک ایران تصفیه و تأدیه نمایند از تاریخ تعطیل بانک استقراضی سابق تا زمان تأدیه فرع دیگری از آنها مطالبه نخواهد شد.

هر یک از مدیونین بانک ایران و قائم مقام آنها که تا اول تیر ماه ۱۳۱۲ بدهی خود را اصلاً و فرعاً بطوریکه در ماده فوق مقررات نپردازند از تاریخ ابلاغ اظهارنامه و در صورت عدم ابلاغ از تاریخ تقامه دعوی در محاکم عدلیه یا محاکمات مالیه تا تاریخ صدور حکم بفرع مقرر در قرارداد و اگر قرارداد مخصوصی راجع بفرع نبوده بفرع معمولی بانک محکوم خواهند شد.

تبصره ۱ - هر یک از بدهکاران بانک ایران که تا ده روز پس از ابلاغ حکم بدهی خود را اصلاً و فرعاً نپردازد و یا با موافقت بانک قرار دادی راجع بپرداخت متعقد ننماید از تاریخ صدور حکم تا روز تأدیه فرع (از قرار صدی ۱۲) بمحکوم به تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۲ - مقصود از مدیونین مذکور در مواد فوق اعم از ضامن و مضمون عنه و هر یک از امضا کنندگان دیگر اسناد بانک است.

رئیس - آقای دشتی
دشتی - عرض کنم که بنده در اصل لایحه بعضی در

- اسامی رأی دهندگان - آقایان: دکتر طاهری - امیر تیمور - نفع الاسلامی - مولوی - معتمد سنک - در بانی - سید محمد محیط - وهاب زاده - طباطبائی دیبا - محمد علی میرزا دولتشاهی - عراقی - قاجارلیخان نخبیاز - محمد تقیخان اسعد - حسینی - فهیمی - دهستانی - لاریجانی - روحی - مسعودی - حسینقلی خان نوب - دکتر سیمی - دادور - مقدم - حسلفی میرزا دولتشاهی - فرشی - حاج میرزا حسنخان اسفندیاری - اسکندری - تربیت - مصدق جهانشاهی - امیر عابری - ابوالحسن خان پیر نیا - دکتر احتشام - دکتر ملک زاده - کاررونی - سید کاظم - دکتر لقمان - میرزا احمد حسین نواب - مجدضیائی - دکتر ضیائی - افسر - امیر حسینخان بختیار - دستاکی کرمانی - علیخان اعظم زنگنه - امیر ابراهیمی - فراگوزلو - مسعود قباچی - یونس آقا وهابزاده - طالتس خان - میرزا اسدالله فقه - حبیبی - سهرابخان ساکینیان - فتوحی - رهبری - اسدی - منی - اورنگ - مهدوی - معتمدی - کفائی - دبیر سهرابی - مؤید احمدی - فرمزد - امیر دولتشاهی - ایقوانی - نصری - افخمی - بهبهانی - ارکانی - میرزا محمد تقی طباطبائی.

قسمت پرداخت فرع و اینها صحبتی ندارم بنده اصلاً در کیفیت معامله که دولت با افراد دارد میخواهم عریضی بکنم و بهمین جهت در کلیات اجازه خواستم عرض میکنم مردم غالباً خیال میکنند که دولت يك شخصی است یا يك موجودی است که بکلی از آنها مجزی است و پولی هم که گبرش می آید مثل این است که گنجی گبرش آمده و باید از او بریابند مثلاً میگویند که فلانکس مستحق شهریه است آدم بیچاره ایست چه عیبی دارد که دولت با يك چیزی بدهد در صورتیکه اگر درست در نظر بگیرند دولت يك فرد بخصوص نیست و این پولی که جمع میشود پولی است که مردم و ملت داده اند برای حوائج خودشان اینطور حدس نمیزنند من خیال میکنم که این قصور از طرف مردم نیست و تقصیر از طرف دولت است برای اینکه دولت هم عیناً همین حال را نسبت ب مردم دارد دولت در معاملاتی که با مردم میکند ابدأً انصاف و عدالت و تساوی را منظور میکند مثلاً ملاحظه فرمائید الان در این جا در خصوص فرع يك لایحه آورده اند که اگر قرار دادی بانك داشت فرع را ندهد و اگر نداشت فرع را بدهد ولی دولت هیچ در نظر نگرفته است که اگر کسی از دولت طلب داشت تکلیفش چیست اگر ما میخواهیم کاملاً در قسمت اقتصادیات پیش برویم و اقتصادیات مملکت رو بروی برود باید دولت در مقابل مردم مثل فرد باشد مطابق قانون اساسی هم همینطور است در عدلیه باید فرد باشد و بنظر بنده یکی از علل عدم پیشرفت اقتصاد مملکت ایران همین است طرز معاملات و دادوستدی است که دولت با مردم دارد. آقایانیکه خالصه انتقالی داشته اند یا خالصه خریده اند دچار این جور اشکالات زیاد هستند فعلاً ملاحظه فرمائید دولت می رود (مامور مالیه) بقیه يك صاحب ملکی را میگردد و ادعا میکند میگوید این خالصه است و سند میخواهد در صورتیکه سابقاً ثبت اسنادی در کار نبوده است ولی تصرف داشته است و تصرف کاملاً دلیل مالکیت او است دیگر چه سندی ارائه بدهد و دولت بان مسئله هیچ اهمیت نمیدهد

بالاخره مامورین مالیه و دولت اسباب زحمت مردم را فراهم میکنند و بجائی میرسد که ممکن است کاهی ملکشان از بین برود مسئله دیگری را که میخواهم خدمتتان عرض کنم مسئله مالک و مالیه است. بنده در این باب مثلی عرض میکنم يك شخصی دربراز جان که مرکز دشتی است يك تکه زمین داشت و مالیه میخواست انجا بنائی کند برای اداره مالیه آمد دوسه هزار فرع زمین خرید ولی پولش را بهش نداد الان تقریباً پنج شش سال است که مالیه در آنجا ساختمان دارد و تا حال پول این شخص را نداده حالا اگر بنده بخوام تفصیل این فرمول هائی که مامورین مالیه راجع ب جریان امور اتخاذ کرده اند عرض کنم شاید دو ساعت وقت مجلس را بگیرد مثلاً اول گفتند که ما قیمت ملک را نمیتوانیم معین کنیم باید بنویسیم بمالیه بوشهر مالیه بوشهر بنویسد بفارس مالیه فارس بنویسد بمرکز ملاحظه فرمائید در آنجا قیمت زمینش معین است باید مطابق تراضی ارزش بخرند و برود بی کارش يك مدتی زحمت و کشمکش است بعد که هیئت تفهیمیه رفته بودند گفته بودند که شما هم قیمتش را معین کنید در صورتیکه هزار تومان با دو هزار تومان بیشتر قیمتش نیست بعد هم آن مفتش مامور مالیه اصلاً گفت که این خالصه است بنده این مفتش را دیدم که شما بچه مناسب میگوئید این خالصه است گفت اگر نیست آنها بروند سندشان را بیساورند بدهند. ملاحظه فرمائید که این اصل در کار است با این اصل مردم بکلی مردود میشوند. باز بنده در این لایحه موقع را مغتنم میشمارم که بدولت تذکر بدهم و متأسفانه يك نفر هم نماینده دولت در مجلس ندارد و ان این است که دولت در معاملاتی که با مردم دارد نباید خودش را فرق بگذارد و نباید از آن اُتوریته *Autorité* که دارد سوء استفاده کند در معاملاتی که با مردم دارد باید حکم فرد را پیدا کند و نباید از آن قدرت و نفوذ و حکومت خودش بهیچوجه استفاده بکند و مخصوصاً در موضوع بانك

ایران بکلی برخلاف این رفتار کرده اند دولت هر که از بانك ایران طلبکار است میگوید عجله باشد و مسکوت بماند ولی هر کس بده کار است فوراً میخواهد وصول کند و همین مسئله يك بام و دو هوا است و این از دولت قبیح است دولتی که مرکز قدرت و مرکز حکومت است قبیح است يك همچوکاری را بکند. (صحیح است)

رئیس - آقای موید احمدی

مؤید احمدی - فرمایشات آقای دشتی دو قسمت بود یکقسمت راجع بخالصجات بود و اقداماتی که دولت و مامورین وزارت مالیه با مردم میکنند آن چون از موضوع این لایحه خارج است بنده دفاعی نمیکنم بلکه عقیده ام این است همانطوریکه فرمودند از این بالا ترهم رفتار شده است. اما در قسمت بانك دولت نمیگوید اشخصیکه از بانك طلبکارند من نمیدهم این حرف را نمیزند این لایحه هم که آمد بکمسیون عدلیه ما هم همین اعتراض را کردیم (آقایان کشریف داشتند) که باید حق مردم را بپردازند یعنی هر کس بانك بدهی داشته است بگیرند و هر کسی هم طلبکار بوده است باید بهش بدهند نماینده دولت در کمسیون منکر این حرف نبود میگفت ماهر وقت مطالبات بانك را از اشخاص وصول کردیم باشخاصی هم که بدهی داریم میپردازیم و اینکه در این قانون گذار داریم بواسطه مسلمات است و اگر چنانچه در اینجا بگذاریم اینطور میشود که فردا آنهایی که تصویب شده است اشخصیکه طلبکار هستند پولشان را باید بپردازند از بودجه ممالکتی که نمیشود پرداخت باید از عایدات بانك پرداخت پس ما اول باید عایداتی وصول کنیم بعد بدهی و قروض دولت را هم بپردازیم و گذشتن این لایحه برای دو موضوع است: وقتی که بکمسیون آوردند گفتیم که لازم نیست و قانون مخصوصی نمیخواهد دولت هم مثل مردم سایر مردم که طلبکار هستند چکار میکنند. لیکن موضوعی را که فرمودند این بود که يك ارفاقی است که میخواهند بطلبکاران بکنند یعنی کسانی که بدهی دارند بانك از زمان

تعطیل و حاضر میشوند بپردازند دیگر فرع ازشان نگیرند در واقع این ارفاق است و مطابق آن این قانون را آورده اند که اشخصیکه تا تبر هزارو سیصدو دوازده حاضر شوند که بدهی خودشان را بپردازند بانك از تأدیه فرع معافند عرض این بوده است که ارفاقی در این کار بشود مردم تشویق بشوند که بروند بدهی خودشان را تأدیه کنند.

رئیس - آقای وثوق

آقای سید مرتضی وثوق - این لایحه بعقیده بنده چندین قسمت نواقص دارد يك قسمت مهمش را آقای دشتی مفصلاً فرمودند و نواقص بسیاری در این لایحه هست زیرا اشخصیکه مدیون بانك هستند برای آنها تکلیفی معین کرده اند که تا چه تاریخ با چه فرعی باید بپردازند ولی برای کسانی که طلبکار از بانك هستند هیچ تکلیفی معین شده است بلکه باید در این لایحه همین تکلیفی که از برای مدیونین معلوم شده برای کسانی که طلبکار هستند هم معین شود عرض میکنم بانك ایران در این اواخر وضعیاتش طور خوبی نبود که امروز بشود از توی آن دفاتر و صورت حساب هائی که استخراج شده است و امروز در دست دولت است بتوان اشخاص را مطابق آن صورت مدیون حقیقی دانست زیرا خیلی اشخاص بودند که بانك مدیون بودند و چون منات تزلز کرده بود بعضی ها رفتند منات خریدند بانك دادند طلب های گزافی هم بود بعضی ها هم چون در این اواخر چون بانك دفاتر و صندوق صحیحی نداشت شاید بعضی ها هم رفتند و حساب هائی هم داشتند با بانك بعضی ها از صندوق چك گرفتند ولی اصل آن حساب در دفاتر بانك هست. مقصود بنده این است که اصولاً حساب صورت استخراج دفاتر بانك يك صورتی نیست که امروز بشود به آن اعتماد کرد و گفت مطابق این صورت بده کار است بلکه بنده خیال میکردم که دولت اول يك کمیسونی برای این کار تشکیل میداد و يك صورتهائی از دفاتر خرج و دفاتر طلب و دفاتر صندوق بانك اعلانی در جراید میکرد اشخاصی که محاسبه داشته اند با بانك صورت حساب و قبوض در دستشان هست در يك وقت معینی

میرفتند در آن کمیسیون و حسابها صحیحاً روشن میشد و معلوم می شد که بدهی یا طلب بانک با اشخاص اساساً چقدر است و آنوقت يك قانونی نوشته می شد زیرا الان يك صورتهائی در دست بانک است بانک فعلی که قائم مقام بانک استقراضی است يك اظهارنامه روی ریز دفاتر میدهد و در همان صورت شاید يك کسی يك قبض یا يك صورت حسابی چیزی در دست داشته باشد بموجب این ماده رسیدگی آن خیلی سخت است زیرا از تاریخچه که با بانک يك حساب جاری داشته است باید فرع معمولی را بدهد از آن تاریخ تا آن ماه نداده است باید صدی دوازده بدهد این ماده سریع است می نویسد محکوم میشود و ترتیب این قبیل محاکمات هر دو را نوشته است چه در محاکمات عدلیه چه در محاکمات مالیه هیچ معلوم نیست آیا مخصوص مالیه است رسیدگی باین کار یا مخصوص محاکمات عدلیه است هر دو را قید کردن که خوب نیست آخر چه اشخاص باید بروند بمالیه وجه اشخاص بمحاکمات عدلیه این را هم باید در این جا قید کنند. بنده عقیده ام این است که اگر اجازه بفرمائید این لایحه برگردد بکمیسیون عدلیه چون در کمیسیون همان روزی که شور اول بود بنده همان ایرادی را که آقای دشتی و غالب اعضاء کمیسیون کردند ولی در کمیسیون صحیحاً مذاکره نشد و حل نشد و بایستی در کمیسیون صحیحاً حل بشود مذاکره بشود که هم درست تکلیف مردم معلوم بشود و هم معلوم و روشن شود اوضاع و وضعیات بانک که بچه حیث وجه شکل مطالباتش را میخواهد وصول کند و اشخاص و کسانی که طلبکارند از بانک باید يك فرمولی هم برای آنها اتخاذ کرد و آورد بمجلس و وقتی که مجلس شورای ملی رأی میدهد هم از برای طلبکاران و هم برای مدیونین بانک يك تکلیف صحیحی اتخاذ شود که اسباب زحمت نشود برای هیچکس.

رئیس - آقای افسر مخالفید؟

محمد هاشم میرزا افسر - حقیقه این لایحه چون کمال اهمیت را دارد هم قابل مخالفت است از جهاتی و هم قابل موافقت است. و بنده بطور اشاره چند کلمه در

جواب آقای وثوق عرض میکنم. البته ماجیزی را که تصویب می کنیم و رأی میدهم که چه جور بگیرند این هیچ تثبیتی نیست نسبت بدفاتر آنها که اگر واقفاً دولت گفت صد هزار تومان قرض دارد یا طلب دارد این رأی عرض کردم مؤثر در صحت و سقم این دفاتر و اظهارات نیست اگر دروغ است دروغ است اگر راست است راست است. اما در قسمت فرع بنده نظر خودم این بود که اگر البته خاطر آقایان مسبوق است آن خساراتی که از جنگ بین المللی برای دولت و برای مردم وارد شد هیچکس فراموش نمی کند بهرحال هیچکس در آن موقع تصور نمی کرد که بعد از این این طلبها را از شان بگیرند و روز اول هم که آمدند و واگذار کردند هیچ خیال نمی کردند که دولت دنبال کند برای اینکه این در خیلی جاها نظائر دارد در زلزله شیروان که بنده بخاطر هست وقتی زلزله آمد و خراب شد تمام مطالباتی که مردم داشتند و دولت داشت از مردم تماماً مجلس شورای ملی و دولت الغاء کردند که هیچکس نباید بگیرد در این موضوع هم بر فرض اینکه میخواستند هم بگیرند از آن روزی که بانک واگذار شده است باید باشد یعنی باید تا روزی که مطالبه نکرده اند خیلی خوب است که البته فرع نگیرند ولی از روزی که دولت مطالبه کرده است و آنها نداده اند و معلوم هم شده است که طلب داشته است بعنوان خسارت و تأخیر فرع بگیرد ضرری ندارد که ایشان هم باین رأی بدهند باین جهت بنده موافقم که فرع را باین ترتیب بگیرند. (مهدوی - در لایحه دولت هم همینطور بوده است و خوبست)

رئیس - آقای روحی

روحی - عرضی ندارم

رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - خیلی جای تأسف است که امروز این لایحه وقتی بدست ما رسیده است که از طرف دولت کسی نیست نماینده نیست تا ما اگر يك توضیحی طلب کنیم تقاضا کنیم جواب بدهند تا اگر اشتباهاتی و اشکالاتی که فرض می کنیم در این لایحه هست رفع بشود. از چند جهت بنده نسبت باین لایحه نمی توانم موافق باشم قسمتی از نظریات

بنده را آقای دشتی بطور مبسوط و مفصل بیان کردند. زمینده شأن حکومت ما این است که در تمام قضایا يك رویه معتدلی اتخاذ شود که روی آن رویه هم مشی حکومت عادلانه بنظر برسد هم مشی خلق با او. ما غالباً جهات افراط و تفریط قضایا را در نظر میگیریم يك وقت کار ما با آنجائی میرسد که افراد میل دارند که در معاملات و قضایا بنا بر اصطلاح نسبت بحکومت يك شلثاق هائی کرده باشند و يك منافعی اخذ کرده باشند این جهت تفریط قضیه است. يك وقت بعکس عوض اینکه حکومت در مورد آنها خودش را حفظ کرده باشد و منافع خودش را محفوظ بدارد يك قدری تعدی میکند. هم آن معنی باعتقاد بنده خارج از رویه است و هم این مسئله خارج از متعارف است. حد وسط این افراط و تفریط يك حد اعتدالی است بهترین حکومتها حکومتی است که نگذارد خلق بر او يك زیاده روی کرده باشند و همینطور خودش هم زیاده روی نکرده باشد و بيك رویه اعتدالی باشد از جانبین و روی يك حق و حسابی باشد. اینکه حضرت مؤید احمدی فرمودند نسبت بدائین بانک بله هیچکس مخالف و منکر نیست یعنی علناً نمیگوید که من دین خود را نمیدهم اما وقتی که عملاً نداد چه میشود کرد؟ خوب لازم نیست که علناً بگوید نمیدهم. انسان وقتی است هم تعارف می کنند هم صحیحاً الله میگوید و هم بول خلق الله را نمیدهد ولی اگر يك کلمه همچو راست و حسینی بگوید بابا نمیدهم و برو باز يك تکلیفی معین میشود آن مقدمه که آقای مؤید احمدی فرمودند بنده می خواهم عرض کنم که از روزی که بانک دست زد بگرفتن طلب خودش تا با امروز دو تومان هم وصول نکرده که پانزده قران بیدمیش بدهد؟ بله؟ گمان می کنم خاطر آقایان مسبوق است که تا بحال يك مقداری وصول شده است ولی بدائین چیزی مرحمت نشده است هر وقت هم گفته شده است البته همین جوابها داده شده است بنده عرض این است که باید حکومت مراقب باشد که از طرفی مدیون است از طرفی دائن حد اعتدالی را این است که باید

در قباله ثالث نوشته است دکان اربابی اگر همچو چیزی نوشته شده است آقای دشتی این را من باب مثال عرض میکنم می خواهم مطالب تلفیق بشود فرق نمی کند خود بنده دکانی را خریده ام از آقای قباله هم تنظیم شده است در فلان محضر شرح اینجا نوشته است که فروخت آقای دکتر سنک شش دانگ يك باب دکان واقع در میدان محمدیه را به شیخ الملک اورنگ بمبلغ فلان. حالا اگر نوشته شده است دکان اربابی که باید حتماً این مثال را از من بخری اگر نوشته شده است اربابی که باید حتماً بمحاکمات مالیه بروید آخر این منطق را فکر کنید يك جوانی بمن بدهید که آن جواب را فردای قهرم بخدا بدهید آقا اگر يك همچو جوانی داده شود قصد بنده این است که مالک دکان میگوید آقا من سال های سال است صد و پنجاه سال صد سال است که این دکان را خریده ام و ایادی قبل از من متصرف بوده اند بالاخره شمارفتید و قانونی برای ثبت اسناد از مجلس شورای ملی گذرانید که هر کس با این تشریفات رفت در ثبت اسناد و ثبت داد دکانش را خانه اش را مسکنش را ماوایش را این ورقه مالکیت که رنگش زرد است جایش فلان است مهرش فلان است دستش آمد این متولد شده است ترازه يك مالک مستقل بی حرفی است این صاحب دکان نسبت باین دکان این مکه که تو برای معین کردی همینطور رفتن سنک زدم لی لی کرد همه این کارها را کردم تا حاجی شدم مالک شدم میگویند نه باید قباله ات را به بینیم اگر لفظ مالک دارد باید بروی محاکمات مالیه و اگر ندارد که الان محکومی این را بیانیید اینجا جلس کشید آقایان در قضایا وقت کشید (دولت شاهی - اینطور نیست آقا) (جمعی از نمایندگان - همینطور است) حالا میرسیم آقا میرسیم آقا قربان اگر اینطور نیست جواب بمن داده شود تمام این اعمال و تمام این متحدالعمال ها که در این شهر منتشر است گواه عرایض من است اگر يك کسی از طرف دولت در این جا بود و توضیحی میداد متحدالعمال ها لغو میشد

عرض نمی کنم. اما دو قسمتی که راجع باین لایحه بود یکی این است که فرمودند آیا صد دینار هم از مطالبات وصول نشد که به طلبکارها بدهیم بنده مخصوصاً خواهش میکنم از ایشان که چون سابقه عضویت وزارت مالیه هم دارند تشریف ببرند به اد رش بانک تا این ساعت قریب هفتصد هزار تومان از قروض بانک پرداخته شده است و بانک قرض دیگری ندارد چونکه بنده میزان دستم است تقریباً سیصد و خرده دیگر بده کار است اما مطالباتش تقریباً یازده میلیون است (اورنگ - ای والله) توجه بفرمائید و اگر هم بخواهند فرع بندی کنند که از این حساب بیرون میشود این است که دولت در نظر گرفته است که باین ترتیب ارفاق کند بامردم و حالا اگر میل هم داشته باشید ممکن است باشخصی که داده اند بنده صورتنش را بگیرم و بعرضتان برسانم شاید خودتان هم بدانید يك صد هزار تومانش را. اما قسمت دوم که فرمودند موادش باهم فرق ندارد این را خواستم عرض کنم توجه بفرمائید این راجع به پیش از انحلال است نانک آخر بانک يك دوره هائی را سیر کرده یکوقتی بوده است که بنده يك بدهی داشتم بیانک با خود بانک يك قرار دادی کردم مثلاً صدی شانزده صدی ده بهش فرع بدهم آن را البته باید تا روز انحلال بانک تاروزیکه بانک بر مسکو مرکزش بهم خورده است و این بانک تعطیل شده است تا همان تاریخ مطابق قرارای که گذاشته شده است بدهد این است که حضرتعالی مثلاً قبل از انحلال يك قرارداد فرعی با بانک داشتهاید یا نداشتهاید اگر داشتهاید مطابق همان قرارداد تا هنگام تعطیل میگیرند و اگر نداشتهاید مطابق ترتیب عمومی بانک یعنی به بنیاد حسابهای - بق شما را چه جور تصفیه کرده اند هر طور تصفیه کرده اند مطابق آن بگیرند قصد این بود و اما از تعطیل باین طرف باز دو موضوع پیش آمده است يك موضوع این بوده که بانک مرکزش بهم خورده است لکن تفویض بدولت ایران نشده است که این را ما در کمیسیون عدلیه هم صحبت کردیم که آن مدت را ابداً حق گرفتن فرع ندارد برای اینکه

محلی نبوده است برای پرداخت بنده هزار تومان فرض کنید به بانک بدهی دارم صدی دوازده پول هم حاضر کردم کجا بدهم؟ بملت اینکه بانک در ۱۹۱۷ میلادی تقریباً تعطیل شده است و بعد از سه چهار سال بدولت ایران تفویض شده است آن سه چهار سال را هم مادر کمیسیون صحبت کردیم که اصلاً حق گرفتن فرع نداشته باشد اعم از اینکه قرارداد داشته باشد یا نداشته باشد چون بانک نبوده و از وقتی که تفویض بدولت ایران شده این را باز دو قسمتش کردیم این راهم از روزی که اظهارنامه بر علیه او از محکمه رفته باشد از روز اظهارنامه باید بدهد و اگر چنانچه خودش آمد و زودتر داد آن دیگر نباید فرع بدهد قصد این بوده است مقصود این است که مواد این لایحه باهم فرق دارد در جواب حضرتعالی عرض میکنم قروض بانک هم يك مقدارش پرداخته شده است. قسمت سومش هم باشد برای آقای وزیر مالیه در جواب فرمایشات حضرتعالی.

رئیس - آقایان فهیمی - دشتی - فرشی بیستهاد کرده اند که چون لایحه مدافعی از طرف دولت حاضر ندارد از دستور خارج شود و بماند برای جلسه آینده (جمعی از نمایندگان - صحیح است) که مدافعی داشته باشد وقت هم گذشته است. بنسبت تصادف روز چهار شنبه با عید سعید مولود حضرت حجة ع اقتراع میکنیم برای شرفیابی (صحیح است)

(اقتراع بعمل آمد و آقایان مفصلاً الاسامی ذیل معین شدند) فهیمی - حیدری - یونس آقا وهابزاده - اقبال فاطمی - حاج میرزا حسن خان اسفندیاری - حبیبی محمد علیمیرزا دولتشاهی - اورنگ - سید محمد محیط همراز - طهرانی

رئیس - اگر موافقت بفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) **جلسه آینده یکشنبه ۲۷ آذر ماه سه ساعت قبل از ظهر دستور همین لایحه مطروحه (مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)**

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت تفاوت قیمت جنس قشون مرکز تا رأس خرمن ۱۳۱۲

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است تفاوتی را که در قیمت جنس محتاج الیه قشون مرکز تا رأس خرمن سنه ۱۳۱۲ از لحاظ ترقی قیمت جنس حاصل شده و می شود در حدود مبلغ يك ميليون و نهصد و شصت هزار ريال (۱۹۶۰۰۰۰) از محل ذخیره ریالی مملکت در وجه وزارت جنگ پردازد و بعدها از صرفه جوئیهای سال جاری این مبلغ را بذخیره مملکتی برگرداند

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیستم آذر ماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر